Opłata pocztowa uiszczona gotówką | Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 7 (105) | Warszawa, 11 lutego 1939 r. | Rok IV

TREŚĆ: str.

Prof. Dr TOMASZ LULEK
Kraków

KSIĘGOWANIE ZAKUPNA TOWARÓW

Glossa do stanowiska Ministerstwa Skarbu i Redakcji OBP

Dobrze się stało, że Redakcja OBP, mimo przyłączenia się do stanowiska Ministerstwa Skarbu (nr 49/38, str. 779 i n.), nie zamknęła w tej sprawie dyskusji, albowiem jej definitywne rozstrzygnięcie wymaga jeszcze gruntownego wyświetlenia. Jest ono konieczne dlatego, że proponowane przez Redakcję kontowanie nie da się pogodzić z zasadami rachunkowości, a pośrednio także z obowiązującymi przepisami prawnymi, jak to będzie wykazane niżej. Rozumowanie Redakcji, które do-

prowadziło do takiego wyniku, musi tedy w jakimś ważnym punkcie szwankować. Chodzi tylko o to, gdzie i pod jakim względem.

Puntem wyjścia tego rozumowania było wygasłe już rozporządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 13.4.1932, nr 41/412, które Redakcja uważa słusznie za rodzaj urzędowego zbioru najważniejszych zasad rachunkowości.

Z tego rozporządzenia Redakcja przytacza § 2 punkt 3, dotyczący księgowania faktur. „Rachunki wynikające z operacji towarami ulegają księgowaniu: u wysyłającego towar — w dacie wysyłki towaru, zaś u otrzymającego towar — po przyjęciu towaru (po uzgodnieniu rachunku z towarem), niezależnie od pokrycia rachunku względnie zapłaty należności. W każdym razie otrzymanie towaru powinno być uwidocznione w księgach“.

Kiedyż więc nabywca towaru ma księgować zakupno? Rozporządzenie odpowiada wyraźnie: „...po przyjęciu towaru (po uzgodnieniu rachunku z towarem), niezależnie od pokrycia rachunku“. Ten przepis chciał zapobiec odkładaniu księgowania odbioru towaru do dnia zapłaty faktury, tj. nieraz przez kilka miesięcy. Że takie odkładanie rzeczywiście się zdarzało, świadczą 3 wyroki Najwyższego Trybunały Administracyjnego, przytoczone przeze mnie w Czasopiśmie Księgowych (czerwiec — lipiec 1938), które orzekły, że takie spóźnienie jest niedopuszczalne i uzasadnia dyskwalifikację ksiąg handlowych.

Pierwsza hipostaza

Otóż na miejsce słów rozporządzenia: „...po przyjęciu towaru *niezależnie od pokrycia rachunku”*, Redakcja wstawiła słowa (str. 780): ... *„niezależnie od tego, czy nastąpiło już przyjęcie (odbiór) towaru, czy nie”*. Oczywiście taka hipostaza czyli podstawienie jednego wyrażenia za drugie zmienia całkowicie treść przepisu.

Pomimo tej hipostazy następne zdanie tego ustępu (str. 780) brzmi: „Właściwe księgowanie następuje po odbiorze towaru (uzgodnieniu towaru z rachunkiem)“, co wprawdzie pokrywa się z treścią rozporządzenia, ale jest sprzeczne z pierwszym zdaniem. Wbrew temu drugiemu zdaniu a zgodnie z pierwszym Redakcja oświadcza się stanowczo za kontowaniem faktury zaraz po jej otrzymaniu, bez czekania na nadejście samego towaru i przedstawia własny projekt kontowania z dodaniem nowej księgi („Dziennik kupna niesprawdzonego“).

Druga hipostaza

Przed sformułowaniem swego projektu kontowania Redakcja stara się oprzeć swoje stanowisko także na przepisach kodeksu zobowiązań, a mianowicie na art. 301 § 1, który wyraża tylko *presumcję prawną*, że towar wysłany przez sprzedawcę pod adresem kupującego *uważa się za wydany* kupującemu w chwili wręczenia go przewoźnikowi. Presumcja ta była potrzebna ustawodawcy do uregulowania sprawy ryzyka i kosztów przewozu między sprzedającym a kupującym. Redakcja podstawiła jednak w swych wywodach na miejsce wyrażenia ustawy *„rzecz uważa się za wydaną* kupującemu“ własne wyrażenie *„towar jest wyda-*

ny nabywcy", który *wchodzi w jego posiadanie* i może nim rozporządzać. Redakcja przemieniła tedy presumcję prawną na fakt wydania i ten stworzony przez siebie fakt każe kontować jako rzeczywisty. Otóż jest to jedna z podstawowych zasad rachunkowości, że przedmiotem księgowania może być tylko fakt lub stan rzeczywisty, stwierdzony dokumentem, a nie presumcja prawna czy fakt presumowany przez kogokolwiek.

Nieistniejące faktury

Redakcja zdaje się czuć ten brak podświadomie, bo stawia regułę (str. 781): *Faktury stwierdzające wejście towaru w posiadanie kupca nie mogą nie być natychmiast księgowane.* Reguła ta byłaby słuszna, gdyby jej założenia były realne. Tymczasem ani nie ma takiego faktu jak wejście kupca w posiadanie towaru, bo istnieje tylko presumcja prawna art. 301 § 1 KZ, ani też żadna faktura nie stwierdza podobnego faktu. Otrzymana faktura bez towaru dowodzi tylko, że została wystawiona i że nadeszła, ale o losie towaru nie stwierdza niczego. Można otrzymać 100 faktur na towar wcale nie wysłany a nawet nie istniejący. Kupujący może tylko wierzyć, że fakturowany towar znajduje się rzeczywiście w drodze, ale wiara bez dowodu nie może być podstawą wpisów księgowych. Do księgowania w myśl tej reguły brakuje tedy tak faktu dokonanego jak dokumentu, który by go stwierdzał.

Redakcja potraktowała art. 337 § 2 kodeksu zobowiązań jako obojętny dla sprawy księgowania i sądziła, że nie on, lecz art. 301 § 1 ma znaczenie rozstrzygające. Tymczasem art. 337 § 2 stwarza jedyną podstawę prawną księgowania, bo ustala termin, w którym powstaje zobowiązanie kupującego do zapłaty ceny towaru. Kontowanie wcześniejsze nie da się pogodzić z zasadami rachunkowości, bo te wymagają równoczesnego obciążenia konta towarów i księgi magazynowej ze względu na wzajemną kontrolę, oraz uznania konta dostawców czyli wpisu własnego zobowiązania nabywcy. Tymczasem do tego brakuje towaru oraz zobowiązania zapłaty, które jeszcze nie powstało.

(cdn.)

A. BOJKO
Magister Praw

UPRAWNIENIA PŁATNIKÓW W POSTĘPOWANIU ODWOŁAWCZYM WEDŁUG ORDYNACJI PODATKOWEJ

(dokończenie)

Ad b). Gdy płatnik wyrazi życzenie złożenia ustnych wyjaśnień w celu uzasadnienia podniesionych w odwołaniu zarzutów, władza winna go zawiadomić o terminie rozpatrzenia odwołania przynajmniej na 7 dni przed

posiedzeniem komisji lub sekcji odwoławczej (art. 108 § 1 OP). Wynika z tego, że *prawo złożenia wyjaśnień służy płatnikowi tylko wtedy, gdy rozstrzygnięcie odwołania należy do kompetencji komisji odwoławczej,* co ma jedynie miejsce przy podatku dochodowym i podatku od obrotu (art. 23 § 1 OP). Natomiast we wszystkich innych wypadkach, dla których komisja odwoławcza nie jest właściwa, płatnikowi nie przysługuje prawo złożenia wyjaśnień, co nie wyklucza jednak możliwości wezwania płatnika do złożenia wyjaśnień przez samą władzę.

Warunkiem wykonania wspomnianego prawa złożenia wyjaśnień jest *uiszczenie przez płatnika przy wniesieniu odwołania opłaty* w wysokości 1/2 % od kwoty spornego podatku, jednak nie mniej niż 2 złote i nie więcej niż 50 zł. Żądanie wezwania na posiedzenie wnieść można także w osobnym podaniu, ale w terminie odwoławczym. Podanie takie winno być również zaopatrzone w opłatę stemplową w wysokości wyżej podanej.

W razie całkowitego lub nawet częściowego uwzględnienia odwołania opłata podlega zwrotowi.

W myśl okólnika Min. Skarbu z dnia 15 lipca 1938 r. LDV 16872/2/28 (OBP,1 938, nr 34—35, str. 562), wspomniana *opłata winna być uiszczona przez płatnika w otwartym terminie odwoławczym,* (art. 142 § 1 OP). Jeżeli zaś płatnik nie uiścił opłaty w tym terminie, władza zgodnie z § 98 ust. 4 rozp. wyk. do OP, nie ma obowiązku zawiadomienia go o posiedzeniu komisji, a w myśl wyroku NTA z dnia 8 września 1937 r. l. rej. 1220/36, *nie ma nawet obowiązku wezwać płatnika do uiszczenia przepisanej opłaty.* Jeżeli płatnik uiścił tylko część opłaty, władza *winna go wezwać do uiszczenia reszty* i wyznacza w tym celu termin, a w razie niezłożenia reszty opłaty w wyznaczonym terminie, nie zawiadamia płatnika o posiedzeniu komisji, zaś wniesioną opłatę zwraca płatnikowi (§ 99 ust. 1 pkt d) rozp. wyk.).

Wspomniane postanowienie art. 108 § 1 OP, uzależniające skorzystanie przez płatnika z prawa udziału w posiedzeniu władzy odwoławczej od złożenia przepisanej opłaty, spotkało się *z ostrą krytyką sfer gospodarczych.* Mianowicie Izba Przem.-Handlowa w Warszawie w końcu r. 1938 w jednym ze swoich memoriałów podnosi, że przepisy § 1 art. 108 OP stanowią przejaw zbędnej formalistyki, nie liczącej się z potrzebami życia, godząc niejednokrotnie w najbardziej żywotne interesy płatnika. „Znaczna bowiem ilość płatników, stwierdza Izba, wnoszących odwołania od orzeczeń władz wymiarowych, wskutek nieznajomości powyższego przepisu nie uiszcza odnośnej opłaty przy wnoszeniu odwołania i w konsekwencji nie zostaje powiadomiona o posiedzeniu komisji odwoławczej". W związku w tym Izba proponuje usunięcie obecnego stanu rzeczy „drogą zamieszczania w nakazach płatniczych, obok przepisów o trybie i terminie odwołania, odnośnego pouczenia o konieczności wnoszenia opłat, przewidzianych w art. 108 OP".

Powyższe słuszne i celowe stanowisko Izby Przem.-Handlowej w Warszawie znalazło również poparcie w Centrali Związku Kupców, która zwróciła jednocześnie uwagę, że art. 108 OP powinien być zasadniczo *znowelizowany w kierunku całkowitego zniesienia wszelkich opłat za wezwanie na komisję.*

Samo zawiadomienie płatnika o terminie posiedzenia komisji od-

wolawczej nie wystarcza, jeśli nie dano mu także *faktycznej możności złożenia przed komisją wyjaśnień* (wyrok NTA, 8 lutego 1933 r., l. rej. 9258/31).

Rola płatnika na posiedzeniu komisji ogranicza się tylko do składania ustnych wyjaśnień oraz zgłaszania wniosków w granicach złożonego odwołania. Stawianie zaś nowych zarzutów i ofiarowanie nowych dowodów, sprzecznych z żądaniem odwołania lub wybiegających poza nie, jest — zgodnie ze stałą judykaturą NTA — *niedopuszczalne* (wyroki z dnia 27 listopada 1929 r. l. rej. 4760/27 i z dnia 3 czerwca 1931 r. l. rej. 2239/29).

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO USTAWY O ULGACH INWESTYCYJNYCH

(ciąg dalszy)

(3) Dyrektorowi izby skarbowej służy prawo darowania skutków przekroczenia terminu określonego w ust. (1). Postanowienie dyrektora izby skarbowej jest ostateczne.

(4) Do zwrotu podatku dochodowego z działu II lub specjalnego przypadającego od nadwyżki stosuje się odpowiednio przepisy § 48 ust. (2) — (4).

§ **51.** W razie ustalenia, że płatnikowi, roszczącemu sobie prawo do ulgi, ulga w ogóle nie służy, właściwa władza zawiadamia go o tym postanowieniem, które zawiera:

1) imię, nazwisko i adres płatnika,

2) stwierdzenie braku prawa do ulgi,

3) przesłanki faktyczne i motywy prawne, na których postanowienie się opiera,

4) pouczenie o środkach prawnych,

5) datę,

6) podpis lub pieczęć władzy.

§ **52.** (1) Od postanowienia o uldze oraz od postanowienia przewidzianego w § 51 służy odwołanie do władzy, bezpośrednio przełożonej nad władzą, która postanowienie wydała. W szczególności od postanowienia wydanego przez urząd skarbowy służy odwołanie do izby skarbowej, a od postanowienia wydanego przez izbę skarbową — do Ministerstwa Skarbu.

(2) Odwołanie wnosi się w ciągu dni 30 od dnia następnego po doręczeniu postanowienia, za pośrednictwem tej władzy, która postanowienie wydała.

§ **53.** W postępowaniu odwoławczym stosuje się odpowiednio przepisy art. 101, 102 § 2, art. 103 § 1 i 3, art. 104—107, 109, 110 oraz 112— 16 ordynacji podatkowej z następującymi zastrzeżeniami:

1) w art. 101 przez wyrażenia: „podstawy wymiaru" i „uzasadnienie wymiaru" w odpowiednich liczbach i przypadkach rozumie się podstawę i uzasadnienie zastosowanej ulgi;

2) w art. 103, 109, 110, 112, 114 i 115 przez wyrażenie „władza wymiarowa" w odpowiednim przypadku rozumie się władzę, która zastosowała ulgę;

3) w art. 112 i 114 przez wyrażenie „akta wymiarowe" w odpowiednim przypadku rozumie się akta dotyczące zastosowania ulgi;

4) w art. 114 przez wyrażenie „postępowanie wymiarowe” w odpowiednim przypadku rozumie się postępowanie celem zastosowania ulgi;

5) w art. 115 przepisy zawarte w § 1 zdanie drugie oraz w § 2 rozumie się w ten sposób, że władza odwoławcza doszedłszy do przekonania, że ulgę zastosowano w kwocie wyższej, niżby się należało, zwraca sprawę I instancji celem obniżenia potrąconej sumy.

Do art. 24, 28 i 43.

§ 54. Przez „części dobudowane” i „dobudowę” rozumie się przybudowę lub nadbudowę.

Do art. 24 ust. (1).

§ 55. (1) Bieg dziesięcioletniego terminu zwolnienia od podatku od nieruchomości nowowzniesionych budowli i części dobudowanych rozpoczyna się z dniem, w którym chociażby jeden lokal (pomieszczenie) został oddany do używania bez względu na to, czy oddanie do używania nastąpiło za zezwoleniem, czy też bez zezwolenia właściwej władzy budowlanej.

(2) Oddanie lokalu do używania dozorcy domowemu nie uzasadnia rozpoczęcia biegu dziesięcioletniego terminu zwolnienia od podatku od nieruchomości.

§ 56. (1) Przez wykończenie budowy lub dobudowy rozumie się wykonanie wszystkich robót związanych z budową lub dobudową z wyjątkiem zewnętrznego tynkowania lub licowania.

(2) Budowlę lub część dobudowaną uważa się za wykończoną również wówczas, jeżeli wszystkie lokale w tej budowli lub części dobudowanej są oddane w używanie, choćby roboty wymienione w ust. (1) nie zostały w całości wykonane.

§ 57. Podstawę wymiaru opłat i dopłat wymienionych w art. 24 ust. (1) pkt 2) stanowi idealny podatek od nieruchomości albo budynkowy, tj. taki podatek, obliczony według pełnego czynszu umownego lub pełnej wartości czynszowej nowowzniesionych budowli lub części dobudowanych, nie oddanych w najem, jaki przypadałby od tych budowli lub części dobudowanych, gdyby im zwolnienie od tego podatku nie służyło.

Do art. 24 ust. (2).

§ 58. Piętnastoletnie zwolnienie od podatku od nieruchomości w stosunku do lokali mieszkalnych służy budowlom nowowznoszonym i częściom dobudowanym pod warunkiem, że wszystkie lokale mieszkalne w tych budowlach i częściach dobudowanych będą się składać nie więcej niż z trzech izb. Istnienie w takiej budowli lub części dobudowanej choćby jednego lokalu, składająaego się z więcej niż z trzech izb, uzasadnia tylko dziesięcioletnie zwolnienie od podatku od nieruchomości. Nie wpływa natomiast na prawo do piętnastoletniego zwolnienia od podatku od nieruchomości istnienie w takiej budowli lub części dobudowanej lokali niemieszkalnych (np. przemysłowych, handlowych, garaży itp.), lokale te jednak korzystają ze zwolnienia od podatku od nieruchomości tylko przez lat dziesiąć.

(cdn.)

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMÓW O PRACĘ I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

64.

„INSPEKTORZY" PODRÓŻUJĄCY (OBWODOWI) A OBOWIĄZEK UBEZPIECZENIA. AJENT NIEZALEŻNY A PRACOWNIK.

Istotną cechą odróżniającą samoistnego niezależnego agenta handlowego od pracownika jest moment zależności faktycznej danej osoby jako pracobiorcy, od firmy jako pracodawcy, w zakresie przedmiotu, rozmiaru, czasu, miejsca i sposobu wykonania pracy, uwidoczniający się w obowiązku pozostawania tej osoby w gotowości wykonywania poszczególnych zleceń pracodawcy w granicach zakreślonych umową.

Ponieważ moment zależności nie zawsze bywa wyraźnie sprecyzowany umową, ustalenie tego momentu dokonane być może w takich razach tylko na podstawie całokształtu okoliczności konkretnego wypadku.

NTA, 7 październik 1938, l. rej. 425/36, PUS, 1939, poz. 2.

Z uzasadnienia: Skarżąca firma zaprzecza, jakoby W. znajdował się w stosunku służbowym, tj. w stosunku zależności od niej jako pracownik umysłowy po myśli art. 2 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 24 listopada 1927 r. (poz. 911 Dz. Ust.). Na poparcie swego zapatrywania skarżąca wywodzi, że dla oceny stosunku prawnego, jaki łączył W. z firmą, miarodajna jest umowa zawarta między nią a W.; w umowie tej W. przyjął na siebie obowiązki samodzielnego agenta handlowego; czynności i obowiązki jego wynikające z zawartej umowy nie wskazują zdaniem skarżącej wcale na istnienie stosunku najmu pracy. Mianowicie za wykonywane czynności przedstawicielskie W. otrzymywał wynagrodzenie prowizyjne od wszystkich transakcyj dokonywanych na powierzonym mu terenie, bądź osobiście bądź przez agentów; wynagrodzenie otrzymywał w miarę wykonania umów przez nabywców, a więc w zależności od wykonywania transakcyj, a niezależnie od ilości i jakości pracy przez niego wkładanej. Wskazówki zaś firmy co do sposobu organizacji sprzedaży nie uzależniały go co do czasu i sposobu wykonania, a przecież tylko zależność pracownika od pracodawcy pod względem czasu trwania pracy i jej wydatności oraz wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy stanowić może o tym, kogo uważać należy za pracownika umysłowego podlegającego ubezpieczeniu. Komunikowanie firmie planu pracy i objazdu przez W. w niczym nie uzależniało go pod względem czasu wykonywania czynności, ani też nie poddawało go pod kierownictwo firmy. Przeciwko stwierdzeniu Ministerstwa, iż W. był pracownikiem zależnym, przemawia, zdaniem skarżącej także okoliczność, że W. zobowiązał się do zachowania tajemnicy o biegu interesów firmy i do niesprzedawania maszyn firm konkurencyjnych. Nadto skarżąca zarzuca, że władza pozwana pominęła dowody wskazane przez firmę, a w następstwie tego mylnie przyjęła, że firma przenosiła jednostronnie inspektorów z jednego obwodu do drugiego. Skarżąca zaprzecza, iżby o stosunku służbowym świadczyć miało wypłacanie W. ryczałtowej kwoty na koszty podróży oraz wypłacanie gratyfikacyj za osiągnięcie pewnego kontyngentu sprzedaży; natomiast zdaniem skarżącej na stosunek handlowy wskazuje odpowiedzialność W. za wykonanie

transakcyj z nabywcami. Prócz tego W. obowiązany był wykupywać świadectwo przemysłowe i opłacać podatek przemysłowy od obrotu osiągniętego z prowizji.

Rozpatrując te wywody Trybunał zaznacza, że dane co do zakresu i charakteru działalności W. w interesie skarżącej firmy zawarte są w załączonej do akt sprawy w postaci formularza, umowie z 5 maja 1927 r., którą skarżąca sama uznaje za właściwą podstawę do oceny stosunku między stronami, a w której W. tytułowany przez firmę „inspektorem obwodowym", nazwany jest „podróżującym obwodowym". W myśl tej umowy *podróżujący obwodowy jak i przyjęci przez niego przedstawiciele firmy, podlegają wszelkim instrukcjom i przepisom ustanowionym przez firmę; podróżujący obwodowy obowiązany jest poświęcić swoją pracę całkowicie sprzedaży wyrobów firmy, natomiast nie wolno mu zawierać jakichkolwiek innych interesów: z czynności swych winien on przynajmniej raz na tydzień przesłać wyczerpujące sprawozdanie z każdego poszczególnego dnia*; niewykonanie instrukcyj uprawnia firmę do natychmiastowego zerwania umowy. Podróżujący obwodowy nie jest uprawniony do inkasa; od wszelkich sprzedaży wyrobów firmy otrzymuje on 5% od ceny sprzedaży brutto, zaś dla ułatwienia mu pokrycia jego dziennych kosztów podróży przyznaje mu firma specjalny dodatek w wysokości 10 zł za każdy udowodniony dzień podróży. Poza tym W. miał zadanie z zaangażowanymi przez siebie agentami współpracować i udzielać im koniecznych wskazówek, aby mogli sami również zawierać interesy dla firmy.

Otóż wyliczone w skardze w związku z treścię tej umowy momenty, które zdaniem skarżącej mają wskazywać na brak zależności służbowej W. od firmy, są bez istotnego dla sprawy znaczenia, względnie nie dowodzą bynajmniej trafności twierdzenia skarżącej, że W. był niezależnym agentem handlowym. I tak przede wszystkim niezależność ta nie jest we wskazanej umowie wyraźnie stwierdzona. Dalej o *ile chodzi o kierowanie i nadzorowanie czynności podległych mu agentów, to przedmiotem umowy była oczywiście sama działalność, a nie jej wynik; zatem już z tego powodu wskazane funkcje W. nie kwalifikują się jako stojące poza stosunkiem służbowym.* Co się zaś tyczy czynności W. jako agenta sprzedającego wyroby firmy, to za istotną cechę odróżniającą samoistnego, niezależnego agenta handlowego od pracownika zajętego u firmy w myśl art. 2 prawa o ubezpieczeniu pracowników umysłowych uważać należy — jak to już Trybunał ustalił w wyroku swym z 26 marca 1938 r. L. Rej. 5479/35 — *moment zależności faktycznej danej osoby jako pracobiorcy, od firmy jako pracodawcy, w zakresie przedmiotu, rozmiaru, czasu, miejsca i sposobu wykonania pracy,* uwidoczniający się w obowiązku pozostawania tej osoby w gotowości wykonywania poszczególnych zleceń pracodawcy w granicach zakreślonych umową. *Ponieważ zaś moment zależności nie zawsze bywa wyraźnie sprecyzowany w umowie, ustalenie tego momentu dokonane być może w takich razach tylko na podstawie całokształtu okoliczności konkretnego wypadku.* Na takiej też właśnie podstawie władze pozwana, wykonując przysługujące jej prawo oceny materiału faktycznego, doszła w niniejszej sprawie do przekonania, że W. był w czasie miarodajnym zależny służbowo od skarżącej firmy na zasadzie powołanej umowy.

Co się tyczy poszczególnych momentów faktycznych, na które skarżąca wskazuje jako na dowód rzekomej samodzielności W. w stosunku jego do firmy, *to podniesiona w skardze okoliczność, iż W. za wykonywane czynności przedstawicielskie otrzymywał wynagrodzenie w formie prowizyj w miarę wykonania transakcyj przez nabywców, nie ma dla niniejszej kwestii spornej istotnego znaczenia;* jak bowiem władza pozwana trafnie zaznaczyła w zaskarżonym orzeczeniu, ustalenie wynagrodzenia pracownika wyłącznie w formie prowizji jest przewidziane w art. 11 i 12 rozporządzenia o ubezpieczeniu pra-

cowników umysłowych, a również w myśl rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych (art. 16 ustęp 1 i art. 17, poz. 323/1928 Dz. Ust.) wynagrodzenie pracownika może się składać w całości lub w części z prowizji, wobec czego pobieranie prowizji przez W. od wszelkich transakcyj nie uzasadnia twierdzenia firmy, że był on samodzielnym agentem handlowym, oraz nie wyklucza istnienia zależności służbowej.

O ile dalej skarżąca firma kwestionuje stanowisko władzy pozwanej, ustalającej, że czynności W. dla firmy jak i wskazówki otrzymywane od firmy nadają mu charakter pracownika umysłowego, zależnego służbowo od firmy, a przeciwnie firma ta twierdzi, że nie było zależności ani co do czasu ani co do sposobu wykonania czynności przez W., to odnośnym wywodom skargi — jak stwierdziła słusznie władza pozwana w odpowiedzi na skargę — nie tylko brak jest należytego oparcia w przytoczonej umowie, lecz co więcej *umowa ta w postanowieniach swych, nakazujących przesyłanie firmie przynajmniej raz w tygodniu wyczerpującego sprawozdania o działalności W. z każdego dnia, podleganie wszelkim instrukcjom i przepisom firmy, poświęcanie pracy całkowicie firmie z zakazem zawierania interesów na rzecz jakiejkolwiek firmy choćby nie konkurencyjnej oraz z tym zastrzeżeniem, że niewykonanie instrukcyj firmy pociągnąć ma za sobą natychmiastowe zerwanie umowy, świadczy o tym, że W. nie był samodzielnym agentem handlowym.*

Również nie znajduje potwierdzenia w treści wspomnianej umowy twierdzenie skarżącej, iż „w myśl umowy" W. był odpowiedzialny wobec firmy za wykonanie transakcyj przez nabywców oraz przez podległych mu agentów danego obwodu, gdyż umowa ta przewiduje jedynie, iż W. nie miał prawa do prowizji za zanotowane transakcje, natomiast żadnej odpowiedzialności ani za nabywców, ani za podległych mu agentów nie ponosił; agentów tych zresztą, jak wynika z umowy angażował nie we własnem imieniu, lecz w imieniu i na rachunek firmy.

Co się tyczy faktu *pobierania przez W. ryczałtowej kwoty tytułem zwrotu kosztów za każdy dzień podróży w interesach firmy jako też otrzymywania tzw. gratyfikacji za osiągnięcie pewnego kontyngentu sprzedaży, to chociażby fakty te, jak podnosi skarżąca, nie charakteryzowały jeszcze same przez się stosunku W. jako stosunku pracy zależnej, to w każdym razie nie dowodzą też trafności twierdzenia skarżącej o istnieniu niezależnego stosunku handlowego W. do firmy.*

Na zarzut skargi, że W. nie powinien być uznany za pracownika zależnego służbowo od firmy skarżącej, ponieważ obowiązany był do wykupienia świadectwa przemysłowego i opłacania podatku dochodowego według działu I, tj. od samoistnego zajęcia zarobkowego, należy zauważyć, że pomijając już, iż skarżąca nawet nie twierdzi, by W. faktycznie wykupywał świadectwo przemysłowe oraz opłacał wskazany przez nią podatek, — wyjaśnienie władzy skarbowej w kwestii odnośnego obowiązku ze strony przedstawicieli skarżącej firmy w ogóle, mają oczywiście zastosowanie do tych przedstawicieli, co do których dowiedzione zostanie, że pełnią swe czynności dla firmy samodzielnie i bez służbowej zależności, atoli nie mogą mieć znaczenia w niniejszym przypadku, w którym, jak wyżej wykazano, W. niezależności takiej nie posiadał. *Sam fakt zatem opłacania danin, o których mowa, chociażby nawet miał miejsce, nie mógłby wykluczyć istnienia stosunku służbowego W. dla irmy skarżącej.*

Co się tyczy zarzutu, że pozwana władza dochodzenia swoje prowadziła stronnie, ponieważ zdaniem skarżącej oparła się ona tylko na dowodach wskazanych przez W., Trybunał zaznacza, że władza ta — zgodnie ze swym oświadczeniem złożonym w odpowiedzi na skargę, — za podstawę dla uzasadnienia swego orzeczenia wzięła głównie treść umowy, zawartej przez skarżącą firmę z W. a przez nią samą powoływanej w postępowaniu administracyjnym. Zresztą odnośny zarzut wadliwości postępowania, mający

polegać na naruszeniu form postępowania, przez władzę pozwaną nie ma istotnego znaczenia, skoro skarżąca nie twierdzi nawet, iżby z tego powodu poniosła jakąkolwiek szkodę...

W wyniku powyższych rozważań należało skargę oddalić jako nieuzasadnioną.

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 29 GRUDNIA 1938 R. L. D. V. 8947/1/38

w sprawie zasad opodatkowania katolickich zakonów i zgromadzeń zakonnych.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 1 z 1939 r., poz. 22)

Ministerstwo Skarbu w uzupełnieniu okólników: 1) z dnia 15.XII. 1933 r. L.D.V. 52697/3/33, 2) z dnia 9.I. 1935 r. L.D.V. 46603/2/34 podaje do wiadomości i stosowania zasady prawne przy opodatkowaniu katolickich zakonów i zgromadzeń zakonnych:

I. wedle art. XV Konkordatu,

II. wedle poszczególnych przepisów ustaw podatkowych.

I. Obowiązek podatkowy według Konkordatu.

Art. XV Konkordatu brzmi:

„Duchowni, ich majątek oraz majątek osób prawnych, kościelnych i zakonnych podlegać będą opodatkowaniu na równi z osobami i majątkami obywateli Rzeczypospolitej oraz osób prawnych świeckich, z wyjątkiem wszakże budynków, poświęconych służbie bożej, seminariów duchownych, domów przygotowawczych dla zakonników i zakonnic, domów mieszkalnych zakonników i zakonnic, składających śluby ubóstwa, oraz dóbr i praw majątkowych, których dochody są przeznaczone na cele kultu religijnego i nie przyczyniają się do dochodów osobistych beneficjariuszów. Pomieszczenia biskupów i duchowieństwa parafialnego oraz ich lokale urzędowe będą traktowane przez Skarb na równi z pomieszczeniami urzędowymi funkcjonariuszów i lokalami instytucyj państwowych".

W przepisie tym mieszczą się dwie różnorodne dziedziny prawne:

Jedna z nich obraca się w ramach uprawnień podatkowych Rzeczypospolitej, jako jednego z kontrahentów Konkordatu, w stosunku do podmiotów i przedmiotów podatkowych, podlegających z mocy prawa kanonicznego i organizacji Kościoła Katolickiego zwierzchnictwu Stolicy Apostolskiej, czyli drugiego kontrahenta. W tej to wstępnej części artykułu uznaje drugi kontrahent, tj. Stolica Apostolska, suwerenne prawo Rzeczypospolitej opodatkowania duchownych, ich majątku oraz majątku osób prawnych kościelnych i zakonnych, ale z zastrzeżeniem równości podatkowej w porównaniu z innymi osobami i majątkiem obywateli Rzeczypospolitej oraz osób prawnych świeckich. Przepis ten ma zatem zapobiec mniej korzystnemu traktowaniu Kościoła Katolickiego i duchowieństwa katolickiego oraz ich majątku w polskim ustawodawstwie podatkowym, niż innych obywateli i świeckich osób prawnych.

(cdn.)

KSIĄŻKI NADESŁANE

Marcel Scheffs, Księgowość podwójna czy pojedyncza? Wydawnictwo Związku Księgowych w Polsce, Poznań 1939, Księgarnia Wł. Wilaka.

Autor omawia w ogólnych zarysach istotę różnych systemów księgowości: podwójnej (i jej różnych metod), pojedynczej, pojedynczej rozszerzonej, uproszczonej i kameralistycznej.

Następnie autor roztrząsa zagadnienie: „czy księgowość pojedyncza jest prawidłowa"?

W tej materii praca zawiera zdania autorów polskich — jak prof. Lulka, prof. Góry, M. Scheffsa, prof. Skalskiego, prof. Tomanka, prof. Skrzywana i innych, oraz autorów zagranicznych — Stauba, Schaera, Leitnera i in.

Prof. Góra, jakkolwiek uznaje wyższość księgowości podwójnej, wypowiada się jako obrońca prawidłowości księgowości pojedynczej. Prof. Lulek (glosa, OPA, poz. 1858) utrzymuje, że „księgowość pojedyncza nie spełnia dokładnie wszystkich zadań, zakreślonych księgowości kupieckiej" i uznaje, że dla osób prawnych — ze względu na szczególne wymogi Kodeksu Handlowego — istnieje bezwzględny obowiązek prowadzenia księgowości podwójnej. W innym artykule prof. Lulek jeszcze kategoryczniej zaznacza, że przedsiębiorstwa rejestrowe mają obowiązek prowadzenia księgowości podwójnej. „Jeżeli przedłożą księgi prowadzone według innego systemu np. pojedynczego lub uproszczonego, narażają się na ich dyskwalifikację pod względem prawidłowości" (Czasopismo Księgowych w Polsce, 1937, str. 349—362).

Jednakże judykatura NTA i opinia Komitetu Naukowego Związku Księgowych w Polsce uznaje księgowość pojedynczą za prawidłową.

Niemiecki Reichsfinanzhof w wyroku z 4.2.1931 uznał, że księgowość pojedyncza, jako niepewna (unzuverlässig), nie może być podstawą do wymiaru podatków.

Autor (Marcel Scheffs) jest bezwzględnym przeciwnikiem księgowości pojedynczej i skłania się do poglądu, że księgowość ta jest nieprawidłowa.

Autor skrzętnie zgromadził materiał w kwestii stanowiącej przedmiot pracy. Zdaje się, że materiał ten wyczerpał całkowicie, a zagadnienie naświetlił tak mocno, iż odpowiedź na kwestię umieszczoną w tytule wyłania się niejako sama przez się. Jest to duży walor pracy — warunek jej poczytności.

i

PORADNIA

103. *D. H. Z.*

1. Zysk spółki z ogr. odp., osiągnięty w 1938 r., może być księgowo użyty na pokrycie straty z roku poprzedniego, jednakże podatek dochodowy będzie wymierzony od całej sumy wspomianego zysku.

2. Można prowadzić **obok Dziennika-Głównej (systemu amerykańskiego) Dziennik Kasowy** i przenosić z niego ogólne sumy miesięcznego przychodu i rozchodu kasy do Dziennika-Głównej.

Prowadzenie „brudnej" kasy nie jest konieczne.

104. *S. F. K.*

1. **Zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o podatku obrotowym z 4.3.1938 r. z obrotu, który będzie osiągnięty w 1939**

r., można będzie wyłączyć wartość bonifikat udzielonych w stosunku do transakcji, dokonanych w 1939 lub (najwcześniej) 1938 r., pod warunkiem udowodnienia prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi.

2. **Komiwojażer podlega ubezpieczeniu społecznemu tylko w tym przypadku, gdy jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę.** — Pośrednik handlowy (ajent) nie podlega ubezpieczeniu społecznemu.

105. *„Ben-Haget."*

Ofiary na akcję pomocy zimowej mogą być u osób prawnych potrącone z podstaw wymiaru podatku dochodowego. Co do pozostałych płatników izby skarbowe są upoważnione do umarzania im podatku przypadającego od powyższych świadczeń (wg informacji „Polski Zbrojnej" z dn. 25.I.1938, OBP, 1938, str. 74).

106. *Stały Abonent.*

1. Dochodów z uposażeń, emerytur i z najemnej pracy nie włącza się do ogólnego dochodu płatnika, lecz opodatkowuje się je oddzielnie na podstawie przepisów Dz. II ustawy o pod. dochodowym.

2. **Spadkobiercy zarządcy spółki z ogr. odpow. wezwani przez sąd rejestrowy do złożenia bilansu mogą usprawiedliwić niespełnienie tego obowiązku nieprowadzeniem przez zarządcę ksiąg handlowych** oraz zaskarżać na tej podstawie w toku instancji ewent. postanowienie sądu rejestrowego, którym wymierzono grzywnę za niezłożenie bilansu.

107. *M. M. Piotrków.*

1. Wg § 30 rozp. wykon. do ustawy o pod. przem. **„uznanie otrzymanego w naturze wynagrodzenia za wynagrodzenie za przemiał** może nastąpić w tych tylko przypadkach, gdy klient **z oddanego zboża** otrzymuje **w gotowych produktach** mniej niż oddał, a różnicę (tj. różnicę zboża) zatrzymuje przedsiębiorca tytułem wynagrodzenia, oraz gdy klient **z tej mniejszej ilości zboża** otrzymuje wszystkie produkty, które z przemielenia powstały... W razie niedotrzymania **w całości** powyższych warunków zachodzi transakcja wymiany".

Z przepisu tego wynika, że za wynagrodzenie w naturze musi być uważana **część zboża,** którą przedsiębiorca dla siebie zatrzymuje, np. 10 kg zboża ze 100 kg zboża oddanych do przemiału (nie zaś część otrzymanych produktów). Z tej mniejszej ilości zboża (tj. 90 kg) klient musi otrzymać wszystkie produkty. Jeżeli więc procentowość przemiału wynosi 57%, klient musi otrzymać (w powyższym przykładzie) 51,3 kg mąki oraz 38,7 kg otrąb. Pan natomiast, zapisując jako swoje wynagrodzenie 10 kg ziarna, wydaje klientowi 50 kg mąki i 40 kg otrąb. Nie zostały zatem spełnione w całości wymagania § 30 rozp. wykon.

2. Nabyty nowy motocykl należy zapisać na rku ruchomości pod datą nabycia (w tej części pytanie jest niejasne). Potrąceniu z pod. dochodowego na rok pod. 1939 podlega 20% wartości motocykla, nabytego w 1938 r. (zob. OBP, 1938, str. 349 i n.). — Niezależnie od powyższej ulgi inwestycyjnej można spisywać na straty corocznie 20% wartości motocykla.

108. *Księgowy w M.*

1. Naszym zdaniem, w opisanych warunkach zachodzi stosunek najmu pracy, uzasadniający ubezpieczenie pracownika na zwykłych zasadach.

2. **Już w chwili przesłania czeku przelewowego do PKO można uznać rk PKO** i obciążyć rk wierzyciela, na którego konto przelew ma być dokonany.

109. *L. B., Rzeszów.*

W kwestii księgowania transakcji zakupu przy otrzymywaniu faktur w pewnym czasie po nadesłaniu towaru, znajdzie Pan w OBP dostateczny materiał dla rozstrzygnięcia interesujących go konkretnych przypadków (por. OBP. 1938, str. 779 i n.).

110. *Jot-es.*

1. **Wybudowana przez wytwórnię motorów maszyna doświadczalna** mająca służyć jako wzór, stanowi część składową urządzeń fabrycznych (źródła dochodu), to też **koszt budowy tej maszyny nie może być jednorazowo spisany na straty jako wydatek eksploatacyjny,** lecz podlega amortyzacji na równi z innymi maszynami (wśród których powinna być umieszczona w inwentarzu). Jeśli jednak okres zużycia tej maszyny doświadczalnej ze względu na rodzaj jej eksploatacji, nie przekracza lat 5, można zastosować 100% amortyzację w myśl ust. 2 art. 6 ustawy o pod. doch.

2. Jeżeli wysokość kapitału zakładowego wynosi w chwiii obecnej 1000 zł., saldo zaś debetowe na osobistym rku właściciela (jednoosobowego) przekracza tę sumę, saldo to musi nadal figurować, tak długo, dopóki nie będzie mogło być wyrównane zyskiem lub wpłatą właściciela.

3. W razie zakwestionowania przez władzę skarbow **spisania na straty weksli protestowanych** koniecznym będzie dostarczenie dowodu, że odnośna wierzytelność nie może być nawet w części ściągnięta. — Można powołać się na dowód ze świadków, jeżeli uzyskanie dokumentów nie jest możliwe.

111. *Ge-es.*

1. U osoby fizycznej **„zysk sanacyjny"** nie podlega dopisaniu do dochodu podatkowego. Z chwilą „regulacji" (która powinna być stwierdzona odpowiednim dokumentem, pochodzącym od wierzyciela) należy, zdaniem naszym, sumą umorzonego długu uznać rk kapitału.

2. **Umowa spółki cichej** ustanawiająca równy podział zysków nie stoi na przeszkodzie podwyższeniu przez przedsiębiorcę kapitału zakładowego przy utrzymaniu wspomnianego podziału zysków. Władza skarbowa nie może kwestionować. prawnej skuteczności tego podziału, z braku jakichkolwiek ku temu podstaw.

3. Ponieważ w Pańskim przypadku przysporzenie majątkowe na rzecz obdarowanego (dłużnika) następuje przez samo zawarcie umowy, której treścią jest zrzeczenie się wierzytelności, zachowanie szczególnej formy (notarialnej) jest zbędne (art. 358 Kod. Zob.). Wystarczy zatem do przeniesienia zapisanej na rku wierzyciela pożyczki na rachunek kapitału prywatne pismo wierzyciela o zwolnieniu Pana z długu. Jeśli darujący (zrzekający się wierzytelności) w chwili zdziałania darowizny jest obywatelem Państwa Polskiego, przypada podatek od darowizn od wspomnianej wierzytelności (jako majątku zagranicznego ze względu na zamieszkiwanie wierzyciela za granicą, art. 36 i 37 przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn).

112. *J. B.*

Dziennik wekslowy przeznaczony jest do wykazania przychodu i rozchodu weksli, a zatem również wydania weksli za gotówkę (inkasa). Jeżeli prowadzi Pan również Dziennik Kasowy, zachodzi konieczność dwukrotnego księgowania inkasa weksli w obu dziennikach. —Dziennik wekslowy powinien dać możność ustalenia każdej chwili ilości weksli, znajdujących się w portfelu, co było by wykluczone, gdyby inkaso weksli nie było w nim uwidocznione.

Dziennik wekslowy, jeśli ma charakter księgi zapasowej. należy zamknąć w końcu roku, wyprowadzając saldo, które

reprezentuje ilość weksli znajdujących się w portfelu.

Storno wydanych weksli powinno być przeprowadzone przez dziennik wekslowy.

113. *H. S.*

Księgowanie jest prawidłowe.

114. *P. Ł.*

1. W dniu 7 stycznia stwierdził Pan, że pod datą 2 stycznia **transakcja kredytowa została mylnie zapisana jako gotówkowa** (w Dzienniku Sprzedaży). Wobec tego należało w dniu 7 stycznia w drodze storna uznać sumą transakcji rk kasy w ciężar rku odbiorców, ponieważ (o ile dobrze rozumiemy) w dn. 2.I. uznał Pan mylnie tą sumą rk sprzedaży w ciężar rku kasy, zamiast—rku odbiorców. Obrany przez Pana sposób sprostowania (przez Dziennik Sprzedaży), aczkolwiek mniej właściwy, nie może spowodować odrzucenia ksiąg.

2. Wzory użytkowe rejestruje Urząd Patentowy w Warszawie. W zgłoszeniu należy m. in. określić, na czym polega istota nowego wzoru („zastrzeżenia ochronne"), którego dotyczyć ma ochrona. Udzielenie bliższych informacji, odnoszących się do rejestracji wzorów, przekroczyłoby ramy Poradni.

115. *D. K. Szumsk.*

W systemie księgowości prawidłowej, **prowadzenie księgi towarowej** nie jest wymogiem bezwzględnym, zwłaszcza gdy chodzi o przedsiębiorstwo sprzedaży towarów kolonialnych i galanterii, obejmującej wielką ilość gatunków towaru (zob. OBP. 1938, str. 500).

116. *T. Z.*

Ustawa o ulgach dla nowowznoszonych budowli z 1933 r., inaczej niż ustawa o ulgach inwestycyjnych z 1938 r., nie traktuje garaży na równi z budynkami mieszkalnymi, o ile chodzi o prawo potrącenia kosztu budowy z dochodu.

117. *Prenumerator E. R., Poznań.*

1. Kupiec jednoosobowy powinien oznaczać w inwentarzu i bilansie wartość poszczególnych przedmiotów majątkowych podług ich wartości rzeczywistej (art. 58 Kod. Hand.)

Toteż miarodajny jest, o ile chodzi o papiery wartościowe, ich kurs z dnia bilansowego. U osób fizycznych straty na papierach wartościowych, chociażby zostały efektywnie (nie tylko książkowo) poniesione, nie są potrącalne, jeżeli obroty tymi papierami nie są przedmiotem interesu handlowego (okólnik Min. Sk. z 28.3.1924, LDPO 309/II).

2. Obligi, stwierdzające zaciągnięcie pożyczki, podlegają opłacie stemplowej w wysokości 1/2% od sumy zobowiązania (art. 114 ustawy o opł. stempl.).

118. *J. D., Chojnice.*

Odsetki od pożyczki, udzielonej przez spólnika spółce z ogr. odpow. podlegają, oczywiście, doliczeniu do dochodu spólnika, osiąganego z innych źródeł (Dz. I).

119. *Stały prenumerator księgowy H. G.*

Koszt wyżywienia pracownika, bez względu na łączące go z właścicielem przedsiębiorstwa węzły bliskiego pokrewieństwa, stanowi część uposażenia (w naturze) i powinien być brany pod uwagę przy obliczaniu składek ubezpieczeniowych i podatku od uposażeń.

120. *Gorliwy czytelnik 68.*

1. **W sprawie wyłączenia z obrotu kosztów przewozu, wyłożonych za nabywcę** (art. 5 ust. 4 ustawy o pod. przem.) żob. wyrok NTA z 21.3.1938 r., l. rej. 1734/36 — 1738/36 (OBP. 1938, str. 463 i n.), w którym istotnym jest ustęp następujący: „Zasadniczą myślą przewodnią przepisu ustępu końcowego art. 5 ustawy o wyłączeniu spod opodatkowania kosztów przewozu, jest wykluczenie obciążenia podatkowego w odniesieniu do takich wpływów przedsiębiorstwa, które stanowią dla niego jedynie sumy przechodnie, a zatem należności obce, przez sprzedawcę jedynie inkasowane na rachunek osoby trzeciej, ponieważ wpły-

wy takie stanowią część składową obrotu zarobkowego tego obcego warsztatu i tam w zasadzie powinny podlegać obciążeniu podatkowemu".

W świetle powyższego wypadku oceni Pan z łatwością, czy w Pańskim przypadku, niedostatecznie dokładnie opisanym, koszty przewozu, przerzucane po ich poniesieniu na nabywcę, podlegają u Pana wyłączeniu z obrotu podatkowego. Sądzimy jednakże, że policzenie odbiorcy tytułem zwrotu kosztów przewozu sumy przekraczającej rzeczywisty koszt przewozu, przemawia w każdym razie przeciwko traktowaniu u Pana tych kosztów jako sum przechodnich (w rozumieniu cyt. wyroku).

2. Zaprowadzenie ksiąg handlowych nie wymaga niezwłocznego powiadomienia Urzędu Skarbowego. Wystarczy uiszczanie zaliczek na podatek obrotowy według zasad przewidzianych dla płatników, prowadzących prawidłowe księgi handlowe (art. 8 ustawy o pod. obr., OBP, 1938, str. 411).

3. **Zgłoszenie okoliczności, podlegającej obowiązkowi wpisu do rejestru handlowego,** powinno być dokonane w ciągu 2 tygodni od jej zajścia (art. 17 kod. handl.). Okolicznością taką jest wykupienie świad. przemysł., uzasadniającego uznanie przedsiębiorstwa za prowadzone w większym rozmiarze (np. II kat. handl. dla handlu towar.).

4. **Zatrudniani przez przeds. przem. chałupnicy** są traktowani, o ile chodzi o kategorię świad. przem., na równi z robotnikami (zob. OBP, 1938, str. 38 i 224).

5. Ta część wynagrodzenia chałupnika, która stanowi zwrot poniesionych przezeń kosztów, podlega wyłączeniu z podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych.

121. *Księgowy przedsiębiorstwa agenturowego.*

W myśl § 24 rozporz. wykon. do ustawy o pod. przem. „w przedsiębiorstwach komisowych oraz przedsiębiorstwach i zajęciach przemysłowych pośrednictwa handlowego za podlegające opodatkowaniu **sumę prowizji i komisowego uważa się sumy zarówno otrzymane jak i należne w danym okresie podatkowym".** Wobec tego prowizja pośrednika staje się częścią obrotu podatkowego (a co zatem idzie — i dochodu) z chwilą ustalenia i przyznania mu prowizji przez jego zleceniodawcę, co u Pana następuje w formie otrzymania wyciągu prowizyjnego. — Odraczanie uiszczenia podatku do chwili wpływu prowizji jest zatem niezgodne z rozporz. wykon.

Księgowanie prowizji przyznanej, lecz jeszcze nie zainkasowanej, na rku „Prowizji do Inkasa" nie budzi zastrzeżeń pod względem buchalteryjnym, nie uzasadnia jednak odroczenia obowiązku podatkowego do chwili zainkasowania prowizji i zapisania jej na ciężar rku „Prowizji Zainkasowanych" (na dobro rku „Prowizje do Inkasa").

Natomiast wpłata, mająca pokryć na razie nieistniejącą należność z tytułu przyszłej prowizji nie stwarza obrotu ani dochodu podatkowego i nie może być zapisana na rku „Prowizje zainkasowane", skoro (teoretycznie) należność z tytułu prowizji może wcale nie powstać.

122. *E. S. W.*

1. Weksle i akcepty wydane przez firmę kontrahentowi jako kaucja na zabezpieczenie należności i przez kontra-

henta puszczone w obieg nie stanowią wartości pozabilansowych, lecz są pozycjami bilansowymi.

2. **Sposób księgowania w przypadku „półkomisu"** został opisany w OBP, 1937, str. 245. — Co do umieszczenia towarów ze składu konsygnacyjnego w inwentarzu ob. OBP, 1937, str. 40 i n. Myli się Pan twierdząc, że każdy „skład konsygnacyjny" jest „półkomisem". Ale istotnie stosunek łączący firmę X z firmą Y w opisanym przypadku jest „półkomisem". Do artykułu w OBP o „Księgowaniu zakupu po sprzedaży („półkomis")" (OBP, 1937, str. 245) nie mamy nic do dodania.

O ile dobrze Pana rozumiemy, błąd Pańskiego księgowania tkwi w tym, że nie księguje Pan nabycia sprzedanego na własny rachunek towaru, aczkolwiek, jak w stosunku półkomisu, jest on uważany za nabyty przez sprzedawcę—„półkomisanta" — w chwili sprzedaży. Zalecamy zastosowanie się do przyjętego przez nas we wspomnianym artykule systemu księgowania.

Skorowidz rzeczowy

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia"
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Józef Filip Hoppenfeld — Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8.
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308—Poczt. konto rozrachunkowe Nr. 176—Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie.
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—$^1/_2$ str. zł. 100—$^1/_4$ str. zł. 50—$^1/_8$ str. zł. 25

Redaktor Dr. Emanuel Iserzon — Drukarnia Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15